

# תוצאות היום

יוצא לאור על ידי

התאחדות בני התורה

בנשיאות מרן הגאון רבי יצחק רעאבי שליט"א

גליון 15 סיון ה'תשע"ג ב'שכ"ד



בשיתוף מוסדות "יד מהרי"ן"



## דבר המערכת

### "דעסקין באורייתא"

מצבו של עולם התורה בתקופה זו ידוע. עיניהם של משטינים ומקטרגים צרות בלימוד התורה והרי הם עומדים עלינו במטרות זדון, להרחיק ולנתק ח"ו את בני התורה ממקור מחצבתם, לימוד התורה הקדושה. כמובן שכל נסיונות הפגיעה לא יצלחו בידם, שכן אנו מובטחים "כל כלי יוצר עליך לא יצלח וכל לשון תקום אתך למשפט תרשיעי" (ישעיה נ"ד, י"ז), ויעוין במצודת דוד שפירש לא יזיקו לך, לא במעשה ולא בדיבור.

עומדים אנו בערב מתן תורה, והנה במידה שנחפוץ להתבונן במצבנו, לתמוה מפני מה ניתנים בני הישיבות למשיסה בעיני צריהם, אשר להם נדמה כי הם מתקדמים ללא הרף בדרכם להשגת מטרתיהם הנלוזות, עלינו להבין את התועלת אותה יכולים אנו להפיק מהגזירות עצמן, על דרך הנאמר בהגדה של פסח "והקב"ה מצילנו מידם", והביא גאון עוזינו מהרי"ץ בעץ חיים לפרש שההצלה עצמה תתגלגל כך שתהיה על ידם ממש של צורריו, שבפעולותיהם הם יגרמו להצללתנו.

כבר קבע חד מקמאי, הריב"ש בתשובותיו (סימן רל"ח), "כי להתגולל ולהתנפל על היהודים שיחה בטילה של שופטי הארץ תהיה גדולה מתורה שלימה שלנו". בדורנו רואים אנו כיצד מתקיימים דבריו על ידי אויבינו הקמים מקרב עם ישראל, בלא צורך להרחיק אל שאר הסכנות מאומות העולם, כאשר אל מול שומרי גחלת היהדות מכפילים הם את כוחם וזוממים פורענות ככל שיוכלו נגד שקידת התורה בקדושה ובטהרה.

נצח ישראל לא ישקר, ובטוחים אנו שתופר עצתם לעומת עצת ה' אשר היא תקום, אולם עלינו לנצל לעת עתה את

המשך בעמ' הבא

## משלחן מלכים

מתורת רבינו מרן שליט"א

### אם תלמידי חכמים צריכים לקרוא סדר תיקון ליל שבועות

**נראה** שסדר הלימוד כליל שבועות, גם בעלי תורה צריכים לקרותו עם הציבור. דהיינו תחילת

הפרשיות וסופן, וכן תחילה וסוף של נביאים וכתובים, וכן משניות, וגם אידרא רבה קדישא. כי סדר התיקון דליל שבועות הוא מנהג שנקבע כבר מכמה וכמה דורות. ועוד שהוא נתקן על פי הוזה"ק בהקדמה דף ה' ע"א ובפרשת אמור דף צ"ז צ"ח שכך היו נוהגים הסידי קדמאי וכן רשב"י וחבריו, והובא בדברי מהרי"ץ בעץ חיים סדר חג השבועות.



אמנם רוב בני הישיבות בזמנינו הורגלו ללמוד גם אז גמרא

מפרשים ופוסקים כדרכם בכל השנה, ואולי סמכו על דברי החק יעקב סימן תצ"ד סק"א שבבית מוח"ז הגאון לא נהגו ללמוד התיקון בעשרה, רק כל אחד לומד ביחודות, כי עיקר התיקון לא תיקנו רק בפני עמי הארץ שאינם יודעים ללמוד על כן אומרים התיקון יעו"ש. אבל דבריו תמוהים, אחרי שאין שורש ללימוד הלילה הזו אלא בזוהר, שהרי בגמרא אין זכר לדבר לא מיניה ולא מקצתיה, וכן בגאונים ורמב"ם ושלחן ערוך ושאר רבנותא, מוכח דלדידהו ישנים כלילה זו כשאר לילות, ממילא אין לסור מסדר הלימוד שקבעו הזוהר והמקובלים, שעל ידיהם נתפשט הלימוד בכל תפוצות ישראל אפילו אצל המון העם, מוזמן האר"י ואילך. אבל קודם האר"י, לא היה אלא נחלת יחידי סגולה, כנראה ממה שכתב מהר"ש לביא בכתם פו על זוהר ויחי דף רכ"ז ע"א ש"חסידים ואנשי מעשה" נוהגים לעסוק בתנ"ך ומשנה וספר הזוהר כליל מתן תורה, כי בעצרת נידונים על רפיונם בתורה שניתנה בעצרת ע"ש:

**ואפשר** שאותם לומדים שדיבר עליהם החק יעקב סברו אחרי שאין חיוב כלל בדבר על פי גמרא ופוסקים, ממילא יכולים הם לילך לישן כדרכם, אך מכיון שנתפשט המנהג להיות ערים וללמוד אז, יהיה חילול ה' שדוקא תופסי התורה ניימי על ערסיהו, לפיכך עשו פשר דבר ללמוד ביחודות לעצמם, ואין אדם למד אלא במקום שליבו הפין. ואין זה עיקר. ובפרט בזמנינו שנתרחקו כל כך מלימוד המקרא עד שרבים מכני הישיבות אינם יודעים דברים פשוטים (ועיין הגהות הרש"ש בבא בתרא דף ה. ודוק. וע"ע תשובות והנהגות ח"ב סימן תנ"ז), יהיה תועלת לקנות להם קצת בקיאות בתנ"ך על ידי לימוד זה, וגם בלימוד הזוה"ק תועלת מרובה לזכך הנשמה כנודע:

(שו"ת עולת יצחק חלק ב' סימן ו' אות ב')

## עמל וענוה ועמוד החכמה

הרה"ג רבי אלמוג שלמה אכלופי שליט"א  
מח"ס שערי שלמה

לקראת חג מתן תורתנו הממשמש ובא, נזכיר את דברי גאון עוזינו מהרי"ץ בעץ חיים ח"א דף ק"צ ע"א, בבאור הטעם שקוראים אבות לפני שבועות, שהלומד תורה צריך לידע תחילה דרך לימודה, והיאך יתנהג בה אחר לימודה. לכן תיקנו ללמדה קודם עצרת, כדי שיהיה מוכן לקבל התורה בלב שלם ולהתנהג בה כדת וכשורה, כי לעולם יש התחדשות קצת מן המציאות הראשון עכ"ל.

דברי קדשו אלו מתבארים היטב על פי דברי רבינו השתילי זיתים בסימן תצ"ד סק"ה, שהביא את הטעם לכך שמפטירים בשבועות במרכבה דיחזקאל, שהרי באותו יום ומעמד הנבחר השיגו בני ישראל כולם למעלת הנבואה, ושמעו אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה. ובלי ספק שהשיגו מעשה מרכבה כענין שנאמר (שמות כ' ט"ו) וכל העם רואים את הקולות, שרומז כולו למעשה מרכבה.

ומאחר שכן, כמה גדול חיובנו להתכונן היטב לקראת מתן תורה ברכישת דרכי הלימוד, ובפרט מח"ס קניינה שנישנו בפרק קנין תורה, וע"י זה נזכה לקבלת התורה בשלימות, ולהשגות גבוהות העומדות ברומו של עולם. במסגרת העלון הנכבד, נתמקד בשנים מתוך קניינים אלו.

האחד, שומע ומוסיף. ופירש מהרי"ץ שם בשם י"מ, כי צריך הרב לשמוע תחלה מה ידברו התלמידים ואח"כ יוסיף. ר"ל שאח"כ יאמר גם הוא דבריו. דאם יאמר דבריו תחלה, שוב לא נשאר להם מקום לומר עוד עכ"ל. כלומר שאחד מהקניינים הוא העמל האישי שצריך כל אחד להתרגל ולהרגיל, לחשוב ולהעמיק לבד, ולא להכניס לתלמיד הכל לפה. אחרת לא גודלים בתורה, וכלשונו הזהב של הגאון רבי נסים רצאבי, מיעוט היגיעה גורמת לחסרון הידיעה (שע"ה סי' ר"ז הע' רנ"ד).

ומהרי"ץ לשיטתו. שכ"כ הגאון רבי יהודה גזפאן בשמו (במנחת יהודה מהדורא ג'), שזכיתי להמציא את צילום דבריו למו"ר שליט"א, עיין שערי יצחק ניסן תש"ע דף ע"ט ע"ב), כאשר יעלה על לב איש איזה קושיא, ראוי לו לעיין תחילה בדעתו איזה טעם לדבר וכו', ואחר כך יעיין בספרי החכמים, כי שמא יזכה להתגלות לו טעם הדבר וימצא ישוב לקושייתו ע"כ.

ובדרך זו נהגו גדולי ישראל למן חכמי הש"ס, כדאיתא בחולין דף קל"ג ע"א, אמר רבא בדק לן רב יוסף האי כהנא דחטף מתנתא וכו'. ובעקבותיו נהג רבא גופיה במנחות דף צ"א ע"ב, אמר רב פפא בדק לן רבא נסקי רחל בכמה, ועוד. ועד האחרונים כהגאון רבי עקיבא איגר, כשמסר שיעור היה עוסק בעניין זה כאילו בפעם הראשונה, והאמנו כי שותפים אנחנו בפעולת השיקול והמחשבה של רבינו, כמו שכתב אחד מתלמידיו (עיין באגרותיו סימן קל"ז).

וכן נהג הגאון רבי יחיא צארום, רבו של הגאון רבי יחיא בדיחי. כמ"ש תלמידו בשו"ת חן טוב סימן נ"ה בטרם ערך את תשובתו בזה"ל, אע"פ שאיני כדאי להכניס ראשי בין הרים גדולים, כדי לחדד דעתי הקלושה אעשה רצון רבי, שכן היא העולה על דעתו הקדושה לחדד אותי בכל עת.

וכן מסופר על הגאון רבי שלום טייבי בס' אחרית לאיש שלום עמ' 197, כשהיה מעביר שיעור בציבור היה מתנהג, לא כמלמד, אלא כלומד עם הציבור שומעי לקחו. וכן ידוע על עוד רבים מגדולי ישראל.

קנין נוסף הראוי לציון הוא הענוה. והקשר לתורה הוא ברור, שמאחר וכבודו האישי לא תופס מקום כלל, אין עיניו נשואות אלא אל האמת, בודאי יזכה לכתרה של תורה ועיין בפירוש פעמון זהב כאן.

וראיתי שהרה"ג רבי חיים פרידמן התבטא, לאחר שזכה לשהות בצנעא במחיצת הגאון רבי אברהם צאלח, "עשרה קבין של ענוה ירדו לעולם, תשעה נטלו חכמי תימן, ואחד כל העולם כולו".

ובודאי רבים עדיין זוכרים מה שראינו בב"ב בשנת ה'תשנ"א, כשהגאון רבי יחיא אלשיך הגיע להילולת מהרי"ץ, וכולם הרגישו בבואו שבא לפאר את המעמד, פרט לאחד הלא הוא הגר"י עצמו, שחשב שאינו אלא כאחד הבאים, והתיישב בפשטות באחד הספסלים הראשונים סמוך לכניסה. וגם לאחר שהעירו לו שיתקדם קדימה, קם והתקדם כמה ספסלים ושוב ישב כאחד המשתתפים, עד שמליו נאלצו להוביל אותו למקומו הראוי על בימת הרבנים ב"מזרח", אחרת הוא היה נשאר על מקומו...

מורי ורבותי. רבותינו הקדושים יגעו ועמלו לרכוש קניינים אלו, ולכן אין פלא על ידיעותיהם המופלגות בכל מכמני התורה. והי רצון שנזכה לאחוז בשיפולי גלימותיהם, ולצעוד לאורם.

המשך דבר המערכת

הרווחים אותם ניתן לדלות מפעולותיהם, כאמור. יש להקדים את דברי הר"ר אברהם ערוסי זצ"ל בחיבורו יורה חטאים (פרק ה' אות ב'), כי יפה עשה מי שאסר על הישמעאלים את שתיית היין והשכר מכל וכל, דעל ידי כך שלא נדבקו בנו גם אנו הובדלנו והפרשנו עצמנו מהם, ואלמלא כן היינו מתחברים ומתערבים עמם, ולעיל מינה (פרק ד' אות ב') הוסיף שמרוב טומאתם ספרנו בשבחם, דמתוך גנותם למדנו שבחם - שנוספה קדושתנו.

ודון מיניה ואוקי באתרין, שכן כעת, כאשר נחשפו בריש גלי מזימותיהם הזדוניות, נתגלו גם כוונותיהם האמיתיות של אינשי דלא מעלי המנסים לחדור אל תוך המחנה תחת מסווה, לקרר את הקדירה ולסחוף עמם בדרכי נועם, כביכול, אם כי כל מטרתם אינה אלא אחת, זהה לתכליתם של רעיהם החושפים את מגמתם בלא בוש. גילוי מציאות זו סייע גם לאחרוני התוהים מקרבנו להחכים ולעמוד על חומרת השעה, להבחין בקושט דברי אמת, ולהשכיל כי אין לתת להם דריסת רגל בקרב מחננו, ואדרבה, לעמוד על המשמר ולהתבדל מהם ככל האפשר, שהרי מרחיקים משור המועד כמלא עיניו.

עולם התורה ניכר כעת בגדולתו ורוממותו, כאשר חרף הנסיונות הגדלים לפגיעה במעמדו הרי הוא מתגבר בכפליים, קולות הלימוד נשמעים ביתר שאר וביתר עוז בפלטרין של מלך, היכלי מבצרי התורה, הכוללים והישיבות הקדושות, ועובדה זו היא הכדאיות שנוצרה בכל עניין זה. בני התורה מתלכדים פה אחד כנגד המתנכלים, מתחזקים ומתמסרים בכל כוחם ללימוד התורה הקדושה, לצלילה במעמקה ולעיון בבני צפונותיה, כי אין לנו שיעור מבלעדיה ואין אומתנו אומה אלא בה, ולצד זאת נוספת התעלות בתחום המידות בין אדם לחבירו, בהארת פנים ומעשים טובים.

כמובן שעלינו להעתיר בתפילה לאל נורא עלילה, למען יסיר מעלינו כל אויב ואורב, גם כאשר הוא מנסה להדמות לאוהב, וכבר עורר רבינו שליט"א מספר פעמים בשיעוריו על הכוונה הנחוצה לעת כזאת, בעת אמירת הקדיש, "על ישראל ועל רבנן ועל תלמידיהון ועל תלמידי תלמידיהון דעסקין באורייתא" וכו', דיש לכוון על החכמים ותלמידיהם בישיבות העוסקים בתורה הקדושה, שתתבטל גזירת הגיוס. ונסיים בתחינה לפני שוכן מעונה,

יְרַצְנוּ ה' וַיֵּאָזִן שְׁעֵינֵנו שׁוֹמְעַ עֲקֵקָה  
יְרַאֶה עֵינֵי סוּרָה וְגוֹלָה וְלִישְׁעוֹ צְדָקָה  
יְשִׁיב שְׁבוּתָה אֶל וְאִם הִיא רִיקָה  
יְסִיר מִמֶּנָּה בְּקִרְבֵּי בְּכִי וְאִנְיָה  
יְשַׁבֵּר עוֹל אוֹיְבֵינוּ וְיִהְיֶה לְפִוְקָה  
אֲמֵן כֵּן יֵאמֶר עֲשֵׂה חֶסֶד מִשְׁפָּט וְצְדָקָה  
(על פי מדרש הגדול ריש פרשת משפטים)

מַעֲרַכַת

תַּלְכוּל תַּרְבִּית רַבּוֹת וּמְלֻמְדֵי מִלְכֵי

הַמַּעֲרַכַת



לא קלה היתה גלותם של יהודי תימן, כידוע וכמפורסם. במשך הדורות סבלו מגזירות שונות שהוטלו עליהם על ידי שליטי הארץ, במטרה להשפילם ולבזותם, ואף עם עלותם ארצה שבעו מרורות מן הציונות וגרורותיה. להלן תובא, בפרסום ראשון, תשובה ובה התייחסות לעניין זה של הגאון כמוהר"ר נסים רצאבי זצוק"ל, ראב"ד רצאבה. בתוך מכתב שאלות מבנו, רבינו שליט"א, הוא נשאל על נושא אחר, ביאור לשונו של המשורר רבי שלמה אבן גבירול בשירתו, אך בתשובתו הוא חורג ממשמעות השאלה ומסתפק, לפתע, לכתוב ברמז על השתלשלות שנות הגלות, עד לעלייה לארץ הקודש והמצב הרוחני והגשמי שבה. התשובה מתפרסמת כאן לראשונה בהורמנא דרבינו שליט"א, מתוך ספר כתבי הרב"ן "אור הנר" אשר טרם זכינו לאורו, לצד הוספות וביאורים בדברי קדשו. כמו כן, התיבות שמקורן הוא בשירו של רשב"ג הודגשו, על מנת שיהיה ניכר ההבדל ביניהן ובין פירושו.

**שאלה:** בשיר שאלי יפהפיה, אומר המשורר רשב"ג "לביא פגשני וכו' ואברחה מהם ואעזוב גני", ולא הבנתי וכי ברחנו מהם, הרי יצאנו לגלות בעל כרחינו:

**תשובה:** ענין שיר שאלי וכו' לביא פגשני ובא אחריו נמר, אפשר שמרמז ל<sup>[א]</sup> חורבן בית ראשון ושני, הראשון על ידי נבוכדנצר מלך בבל, והשני לא ברור אם על ידי אדום או יון ומדי או על ידי שלשתן יחד. ומתוך פחד, ואברחה מהם, כלומר דוחפתי ההוצה במרוצה ומנוסה<sup>[ב]</sup>. מדי עבור אלה, השתיים<sup>[ג]</sup>, בנתיים, והנה דמות פרא, יורה על ישמעאל<sup>[ד]</sup>, איש מעל. קם בהצות ליל, בעוד השכת הגלות שדומה ללילה. ישב עלי גני<sup>[ה]</sup>, התיישב בארצו<sup>[ו]</sup>, החזיק וגם הזיק, מאד התרומם, והעמיד שיקוף שומם. דחק אותנו הצדה, בהרב חדה, גשמיית ורוחניות בלי מדה, וקם, נקם, שפחה תירש גברתה<sup>[ז]</sup>, הגר הפכה צרה לשרה. רצה להשפיל היהדות, או בעקיפין או במכת מרדות, והוציא עדות, מתוך בור ודות, ומתוך ערמה ומרמה<sup>[ח]</sup>. ראה שהיהודים צמים ביום כפור, קם ועשה לעמו איפור<sup>[ט]</sup>, וגזר עליהם חדש לשיפור<sup>[י]</sup>. ראה שבנו בית, הביא במקומו שמיר ושית<sup>[יא]</sup>. לולא המאינו עונינו ופשעינו לא היה ולא נהיה לא מ"ם חית<sup>[יב]</sup> ודתו, ולא ישו<sup>[יג]</sup> והורתנו. ונשארו מכים על המא, והאם אפשר להימלט מכוונת מקרא זה ובני פריצי עמך ינשאו להעמיד הזיון ונכשלו<sup>[יד]</sup>. ואם כן ודאי דחקנו את הקץ, ועל שבועת אם תעירו ואם תעוררו<sup>[טו]</sup>. עדות לכך התנפלות ערכים על יודי<sup>[טז]</sup>, מדי יום ויום, והמצב כה איום<sup>[יז]</sup>:

..... ביאורים והערות .....

[א] נראה פירושו, לענין: [ג] וזוה משיב על השאלה, שאכן הוכרחנו לכרוח על ידי הצרות שנגרמו לנו, ואף שהוא בעל כרחינו, מכל מקום ברחנו בעצמנו, ודו"ק: [ג] כלומר, כאשר עברו ונחרבו שני בתי המקדש: [ד] כאן רומז לדת ישמעאל שקמה באמצע שנות הגלות, והרעו ליהודים עד מאד, ובתיבות דמות פרא וכו' כוונתו לדמיונותיהם כביכול התגלה אליו מלאך, וזה אינו אלא מחוזה עוועים שהלם ברוב הזויותיו: [ה] צ"ל כני: [ו] שבאו אל ארץ ישראל ושלטו בה: [ז] על דרך הכתוב בתהלים קכ"ג, ב', ורומז לבן האמה, הוא ישמעאל, שקם והתנשא על ישראל להצר להם, כאשר הגיע במסעותיו לארצות בהם שכנו היהודים, וניסה להמיר דתם בכפיה, מתוך נקמה, אולי על גירוש אמם הגר על ידי אברהם אבינו ע"ה: [ח] שמה כוונתו למעשה המפורסם אודות יסוד האיפלאם, כאשר נביאם הוציא את ספרו מתוך האדמה כביכול משם עלתה, אך היא נמסרה אליו מידי אדם בשם עובדיה בן שלום, ואכמ"ל: [ט] נראה שפירושו לשון העמדת פנים, שעושים עצמם כמונו גם כן: [י] שכנגד צום יום הכפורים שלנו תיקן להם, להבדיל אלף אלפי הבדלות, את הדין הרמזאן בו הם צריכים לצום: [יא] ששברו בני עמו המוסלמים את שרידי בית המקדש ובנו להם מסגפים: [יב] הוא נביאם המשוגע, ואף שמדינא אין איסור בהזכרת שמו, שהרי אין בו שמיץ של עבודה זרה, מכל מקום יש שהחמירו, ואולי מפני פחד השלטינות, וכן להרחיק מן הכיעור וכיוצא בו, עיין שלחן ערוך המקוצר סימן קמ"ו הערה מ"ה: [יג] גם את שמו המלא של מייסד הנצרות אין איסור מדינא להזכיר, וכפי שנזכר בכמה מקומות בראשונים, במשנה תורה וכן במדרש הגדול, ונמנו באורך על ידי הרב בנימין המבורגר בספרו משיחי השקר ומתנגדיהם דף קכ"א, אם כי טוב להחמיר, וכפי שהעלה בשלחן ערוך המקוצר שם סעיף י"ד: [יד] דניאל י"א, ו"ד, ופירש רש"י שהם פריצי ישראל וסיעתם: [טו] שיר השירים ב', ז', ועיין מה שכתב על כך בספר ויואל משה מודף ל"ט: [טז] יהודים, וכן דרכו לכתוב בכמה מקומות, ושמה מפני שלא רצה לכתוב את אותיות שם ה', כמבואר בשלחן ערוך המקוצר סימן קס"ו הערה י"ח ד"ה גם: [יז] כאן עוצרת תשובתו כי קרוע הדף, ולא זכינו לשאר דבריו, וחבל על דאבדין:

**כל** ימיו דאב רבינו על השואה הרוחנית שפקדה את יהדות תימן בארץ הקודש, כפי שהובא בהקדמת שלחן ערוך המקוצר ריש פרק ג', היה אומר כי במצבנו הרוחני ירוד ירדנו כאן בארץ, והיה מתאר את ההבדלים בין לימוד התורה ושמירת המצוות שבתומן לבין אלו שבארץ (שערי יצחק מילי דהספידא, פרשת שלח ה'תשע"ב דף י"ב). בתשובתו זו חשף טפח מצפונות לבו, על דחיקת הקץ שנעשתה בהקמת מדינה הופשית בארץ הקודש, ומדנפשיה הוסיף והרחיב נושא זה אשר אינו מעניין השאלה:

**בנותן** מעם להביא כאן מקצת על יחסם של שאר חכמי תימן לנושא העלייה לארץ, הדנה בראש ובראשונה יש לחלק בין עניין העלייה כשלעצמו, אשר אין ספק בחשיבותו, במידה שהיה מתבצע כראוי, לבין המצב בארץ שאינו דומה לו כלל, וזוה לא יוקשו דברי מוהר"ר עמרם קורה זצוק"ל בספרו סערת תימן דף צ' ואילך. מהר"ח כסאר זצוק"ל (קין המזבח ריש פרשת כי תבוא ושו"ת החיים והשלום עניינים נפרדים סימן מ"א) הפליג במעלת מצוות העלייה לארץ ישראל, אך הדבר אינו סותר לכאב לבו על הירידה הנוראה, וכפי שבסוף ספרו על התורה כתב שאנו עדיין בגדר גולים. ואם כי יש שרצו להזכיר מספריו משמעות שונה, כביכול היה קרוב בהשקפתו לציבור הפשרני בעמדותיו, כבר עמד על כך רבינו שליט"א (שערי יצחק פרשת וארא ה'תשע"ד דף צ"ב), שסיפר על צדקותו וקדושתו המופלאה, כאשר נודע ניתוקו המוחלט מענייני העולם הזה, כך שמרוב פרישותו ודביקותו בתורה לא הכיר את המציאות עד שהובא אליו אדם שפירש לו מעשיהם וחזר בו מיד:

**יש** מהכמינו שלא חשפו את מחשבותיהם בעניין זה, ויצוין כי מוהר"ר סעדיה עוזרי זצוק"ל נשאל על המצב בארץ, אך לא רצה להשיב, כי אם נאנה אנחה עמוקה וכבושה, שם ידו על פיו ושתק, כאומר די לחכימא ברמיזא (יהו"ת דף קל"ה), ועיין בקונטרס נפש שיצא לאור לזכרו, דף מ"ז וי"ז). ושמה הבלוג מפני שחש לכבודה של ארץ הקודש, וכפי שהובא בספר נר יום טוב (פרק ה' ד"ה ולא) על מהר"י אלשיך זצוק"ל, שנשאל אם היה טוב יותר שלא יעלו יהודי תימן לארץ והשיב כי אינו יודע:

**אחד** העולים מתימן הגדיר זאת בתיבות אלו, כאשר היינו בתימן האמנו כולנו, כי העלייה לארץ ישראל כרוכה בהתעלות רוחנית וכי באר"י כמעט ונהיה עוסקים בתורה כל היום (בתלאו' תימן וירושלים דף קנ"ז). ואילו הר"ר אברהם ערוסי זצ"ל בחיבורו יורה המאים (פרק ה' אות י"ד) ביכה את המצב כזה"ל, "בני תימן ישירים בארץ שבים, נהליה דת נשאו נהרות דכים. מיום באו ענדנה ועברו היום, שינו מעשיהם ויתצלו עדים. הקיפו ראש בלורית ולא דים, אלא השחיתו הזקן וימירו הצים. זכורים הגוים כי הכו על לחים, שכחו אל מושיעם וימרו על ים":

**ניתן** עוד רבות להאריך בכל עניין זה, אלא שאין כאן מקומו, ועוד חזון למועד או"ה, ולעת עתה נהתום בציטוטים מתוך לשון תשובתם של חכמי צנעא ליהודי גיל בשנת ה'תרנ"ה, שכתבו על העלייה לארץ כהאיי לישנא, "ואילו רצה הש"י, היינו הולכים ממחנה קודשנו וכו', ועתה רבותי, עדיין לא נשלמה האבילות של הרבן בית המקדש, שב בני שב, עד ישקוף וירא ה' משמים וכו', אנחנו התומי מטה יושבים במקומינו ומצפים לרחמי שמים, עד שנשמע תקע בשופר גדול לחירותינו, ולדברי הנביאים הנני מביא אותם מארץ צפון וקבצתים מירכתי ארץ", אמן כן יאמר מלך רם ונישא:

י"א סיון - יום פטירת  
מרן הגאון רבי יחיא יצחק הלוי זצוק"ל  
ראב"ד צנעא וגלילות תימן

רבינו יחיא יצחק הלוי זצוק"ל נודע בהנהגתו החכמה ובנועם חן, כאשר בד בבד עמד בגבורה על משמר מורשת האבות על פי היהדות הצרופה, כנגד אלו אשר ניסו להכניס תיקונים חדשים בחיי הקהילה. אחד מן המאורעות שהתרחשו עמו, ישמש לנו כאות וכדוגמא למנהיגותו הרמה.



שמחה גדולה נערכה, כמיטב המסורת, בבית אחד מן החתנים בצנעא. אלא שאליה וקוץ בה, בשולי הבית בו נערכה השמחה היתה פירצה מסוימת בצניעות, עליה הקפידו אבותינו במידה כה רבה. באמצע החגיגה, כאשר סופר הדבר לרבי יחיא, חשש מפני תחילתה של פירצה בנושאים אלו והחיש צעדיו במהירות אל בית החתן.

רבי יחיא נכנס לחדר המשתה עם מקלו והגביהו לכיוון מנורת הנפט שהאירה את חלל החדר. קול נפץ נשמע, והמנורה נפלה ארצה והתנפצה, כאשר בעקבותיה השתררה חשיכה מוחלטת. הנוכחים לא הספיקו לתמוה מה אירע, וכבר רבי יחיא מרים את מקלו שוב ומכה עמו בלא הבחנה לכל הכיוונים, בחשיכה, מבלי לראות את מי הוא מכה. המכות כשלעצמן לא היו מכאיבות כל כך, שכן לא היה זה מקל של ממש, אלא קנה סוף, שיתרונו הוא הרעש המפחיד שנוצר מהנפתו. הציבור שנכח בחדר נחפו לכיוון היציאה מאימתו של רבי יחיא, ותוך זמן מועט התרוקן הבית מיושביו, לבד מהחתן והכלה שמצאו את עצמם בודדים בבית. אך רבי יחיא, אף על פי שהשיג את מטרתו, לא הותירם כך, כי נכמרו רחמיו עליהם, והורה להם להמתין זמן מה. תוך מספר דקות הגיע שוב אל הבית, כאשר אליו מתלווים רבי סעיד עוזירי זצוק"ל ורבנים נוספים, ויחדיו ישבו והנעימו בשירה ובזמרה את שמחת החתן והכלה, בקדושה ובטוהר, כפי מסורת אבותינו הקדושים (על פי הקדמת ספר לחיים בירושלים עמ' כ"ג).



יש לציין כי בביתו של רבי יחיא עצמו לא נהגו לקיים שמחה גדולה באותה עת, אלא ישבו מקצת הקרובים והידידים לבדם, וזאת מאותה סיבה עצמה, שלא תיפגם קדושת המעמד ולו כמלא נימא, וכמו שהביא רבינו שליט"א בשלחן ערוך המקוצר סימן ר"ו הערה קי"ג ד"ה ומה.

הנה בספר נר יום טוב הניף רבינו שליט"א את ידו בגאון, האריך והרחיב בפרוטרוט, להוכיח ולחזק בראיות ברורות את הוראת גאון עוזינו מהרי"ץ זיע"א, שאין לברך על נר של יום טוב. בין שאר דבריו הובא שם הנידון אי הדר ביה מהרי"ץ בסידורו עץ חיים, כפי שכתב מהר"ש חבשוש זצוק"ל בשושנת המלך, או דלמא איפכא מסתברא, יעוין בספר נר יום טוב פרק כ"ג ואילך.

אלא שאשתקד זכינו להוספה בעלת ערך רב, כאשר נגלו חלק מהגהותיו של הגאון רבי אברהם אלנדאף זצוק"ל על שושנת המלך, ונקבו בשם "השגות מאי"ש". בענין זה הוא השיג על שושנת המלך, ואלו דבריו, כפי שהובאו בשערי יצחק פרשת נצבים ה'תשע"ב דף י"ז:

"אומר אני שדברי השי"ח<sup>א</sup> שלא בהשכל. דאיך כתב שחזר בו הרב<sup>ב</sup> ממה שכתב כאן וכו', והא הדבר ברור ומפורסם שהעיקר הוא מה שכתוב בתשובות. ואדרבה איפכא מסתברא למימר, שחזר בו בכאן ממה שכתב בסידור עץ חיים. ותדע שכן הוא, דהא התם לא מטי בה משום מנהג, אלא העלה סברת האומרים שצריך לברך, וצייד צדדיו ג"כ לדעת הרמב"ם. וכיון שהוברר לו אח"כ שהמנהג שלא לברך, הדר ביה בתשובותיו והיזק המנהג.

והעד על זה, ממה שכתב הוא עצמו בסידור בעניין פסח<sup>ג</sup> וז"ל, וראיתי עתה בקצת דינים הבאים שם, כי לא זו הדרך, יען כי באו תוך הדינים בקצתם כפי דעת הש"ע והאחרונים, לא לפי המנהג שנהגו בו אבותינו קמאי דקמאי על פי ספרים וסופרים, הרמב"ם והגאונים. והשתא הדרי בי, וחזרתי וליכנתי וביירתי הדינים, על פי המנהג הקדום, כל דין ודין בשם אומרו. וכמו כן כתב בסידור בעניין ספירת העומר, בליל יום טוב דפסה, דמברך אחר ההלל, ובתשובות חזר בו והעיד על המנהג שמברך קודם. וכן אנו נוהגים, עיין לעיל. נמצינו למדים מזה, דהכא ודאי הדר ביה ממה שכתב שם הוא ז"ל, ומטי בה משום מנהג. ושמור כלל זה בידך לכל מקום, תמצא בדבריו כעין זה".

[א] ראשי תיבות של שמו של בעל שושנת המלך, הרב שלום יהיא חבשוש:  
[ב] היינו מהרי"ץ; [ג] עץ חיים, הקדמת אגדתא דפסחא:



אגב אורחא יש להוסיף על מה שכתב רבינו שליט"א בפרק ד' ד"ה ולפי, "והדבר תמוה, כי מן הראוי היה שישלחו אלינו שאלה או הערה בכתב או בטלפון, לברר להם את דברינו. והרי כבר שלמה המלך ע"ה לימדנו דעת, באמרו (משלי י"ח, י"ג) משיב דבר בטרם ישמע וגו'", דהנה לשונות כאלו נמצאו גם בשאר פוסקי זמנינו, וידעתם חשובה מכמה סיבות, וד"ל. לעת עתה יצוין לדברי הגרבי"י זילבר בשו"ת אז נדברו חלק א' סימן ס"ט: "מהדרך ארץ שקדמה לתורה, אם יש איזה טענות על איזה ספר הרי יש לפנות קודם כל אל המחבר ולקיים עד שתגיע למקומו", וכן הגר"ש משאש בשו"ת שמש ומגן חלק ד' אה"ע סימן י"ב כתב בזה"ל, "אין זה מחוק של דרך ארץ שלא להודיע לבעל דבר, אולי יש לו מה להשיב".

**פלפולא חריפתא**

- א] היכי תמצוי שאדם אסור לבשל לעצמו ביו"ט אפילו דמיירי באוכל נפש?
- ב] היכי תמצוי דביצה שנולדה ביו"ט שאחר השבת מותרת מדאורייתא, אף שלהלכתא קי"ל דאסורה מדאורייתא משום הכנה?



**שערי יצחק**

שיעוריו השבועיים של  
מרן הגאון רבי יצחק רעאבי שליט"א  
עניינים רבים במסורת ובמנהג, מלאים  
וגדושים תורת חיים, ערוכים בטוב טעם ודעת  
להצטרפות למנויים ולהשגת השיעורים:  
**מוסדות יד מהרי"ץ 050-4140741**



לעילוי נשמת הגאון רבי שלמה ב"ר שוכר יגאלי זצ"ל  
לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית מרת זהרה (שרה) בת הר"ר שלום שוכר ע"ה

לעי"נ מרת יהודית  
ב"ר יוסף ע"ה

לתגובות וזערות: משפחת צדוק  
רח' חזון איש 41 בני ברק  
052-764-6876